

Mehmet Kenan Dalbaşar (1888-1935)

Mehmet Kenan Dalbaşar

Millî M¼cadele'nin kahramanlarından olan Mehmet Kenan Dalbaşar, İstanbul'da 1888 yılında Osman Nuri Beyin oğlu olarak d¼nyaya gelmiştir. Kayıtlarda memleketi Yüksek Kaldırım/İstanbul olarak ge¼mektedir. 14 Mart 1900'de Harp Okulu'nda öğretimine başlayan Mehmet Kenan, 6 Aralık 1902 tarihinde okulu tamamlayarak teğmen r¼tbesiyle mezun olmuş, 5'inci Kolordu emrine verilmiştir. 31 Ağustos 1903'te 28'inci S¼vari Alayı'nda 3'¼nc¼ B¼l¼ēe tayin olmuştur. 10 Ocak 1905'te 8'inci S¼vari Alayı'nda "Takım Komutanı" olarak g¼revlendirilmiřtir. 15 Mart 1908'de ¼steđmenliēe terfi ederek 2'nci Ordu Komutan Yaverliēine tayin edilmiştir. 14 Kasım 1908'de 2'nci Ordu 2'nci Hafif S¼vari Alayı 3'¼nc¼ B¼l¼ēe tayin edilmiştir. 11 Ekim 1909'da Harp Akademisi'nde öğrenimine başlamıştır. Harp Akademisi eēitimi esnasında, 3. sınıfta öğrenciliēi esnasında ¼anakkale Ordusuyla (Haziran/ Temmuz 1912) Osmanlı-İtalyan Harbi'ne katılmıştır. 29 Eylül 1912'de seferberlik nedeniyle Karargâh-ı Umumi Erkan-ı Harbiye'sinde g¼revlendirilmiřtir. 19 Ekim 1912'de y¼zbařı olan Mehmet Kenan'ın kurmay subaylıēa ge¼iři ve onaylanması 1 Kasım 1912'de olmuştur. 14 Ekim 1913 tarihinde T¼rk-Bulgar Sınır Komisyonu'na atanmıştır. 10 Kasım 1913'de Baēımsız 1'inci S¼vari Tugayı Kurmay Bařkanlıēına tayin edilmiştir. 15 Aralık 1913'te Genelkurmay 1'inci Őubesine tayin edilmiştir. 1 Mart 1914'te kıdemli y¼zbařılıēa terfi etmiştir. 7 Mayıs 1914'te tekrar Bulgar Sınır Komisyonu'nda g¼revlendirilmiřtir. 8 Ekim 1914'te Ordu Dairesi 1'inci Őube'sine tayin edilmiştir. 3 Ağustos 1915'te M¼rettep 1'inci S¼vari Tugayı Kurmay Bařkanlıēına ataması yapılmıştır. 14 Aralık 1915'te 2'nci Ordu Baēımsız S¼vari Tugayı Kurmay Bařkanlıēında g¼revli iken binbařılıēa terfi etmiştir. 7 Haziran 1916'da 13'¼nc¼ Kolordu Kurmay Başkanı Vekili olarak g¼revlidir. 1 Mart 1918'de yarbaylıēa terfi

etmiştir. 1918'de Alman Batı Cephesi'ni görmek üzere Almanya'ya gönderilmiştir. 29 Ağustos 1918 tarihinde 5'inci Tümen Komutanlığı'na tayin edilmiştir. **Mustafa Kemal Atatürk**, Samsun'a çıktığında Mardin'de 5'inci Tümen Komutanı olarak görev yapmaktadır. Birinci Dünya Savaşı'nı takiben 6'ncı Ordunun kalan unsurlarından Diyarbakır-Mardin-Elâzığ-Malatya bölgelerinde konuşlandırılan 13'üncü Kolordu Komutanı olan Bağdatlı Alb. Ahmet Cevdet'in görevden alınmasını müteakip Haziran 1920'den itibaren Kolordu Komutanlığı görevine 5'inci Tümen K. olan Yb. Mehmet Kenan vekâlet etmiştir. Millî Mücadele Dönemi'nde 26 Haziran 1920 tarihinde teşkil edilen Elcezire Cephesi'nde 5'inci Tümen komuta ettiğini görmekteyiz. 1 Haziran-8 Eylül 1920 tarihleri arasında Milli Aşireti Ayaklanmasında 5'inci Tümen Komutanı olarak görevine devam etmiştir. 5'inci Tümen 3 Kasım 1920'de Urfa'dan hareket ederek Antep Muharebelerinde takviye görevi almıştır. Mehmet Kenan, **Sakarya Meydan Muharebesi**'nde de 2'nci Grupta 5'inci Tümen Komutanı olarak görev almıştır. 23 Ağustos 1921 günü Mangal Dağı'nda yaşanan muharebeler neticesinde 5'inci Tümenin geri çekilmesi sonucunda Mangal Dağı'nın düşmesi Başkomutanlık, Genelkurmay Başkanlığı ve Garp Cephesi Komutanlığınca müspet karşılanmamıştır. Sevilen ve değerli komutanlar arasında yer alan 5'inci Tümen Komutanı Yb. Mehmet Kenan bu olaydan sonra görevden alınmış, ancak yapılan tetkik neticesinde emirle çekildiğinin anlaşılması ile tekrar görevine iade olunmuştur. 29 Eylül 1921'de 41'inci Tümen Kumandanlığına tayin edilmiştir. Bu esnada 17 Eylül-10 Ekim 1921 tarihleri arasında Sakarya Meydan Muharebesi'ni müteakip icra edilen takip harekâtında görev almıştır. 25 Nisan 1922'de Mersin Mıntıkası Kumandanlığına tayin edilmiştir. 13 Haziran 1922'de Garp Cephesi emrine verilmiştir. 20 Haziran 1922'de Sınır Komisyonu Başkanlığına ve Suriye Sınır Komiserliğine tayin edilmiş olan Mehmet Kenan 1 Eylül 1922'de albaylığa terfi etmiştir. 20 Kasım 1922'de 2'nci Tümen Kumandanlığına tayin edilmiş ancak sağlık durumunun elvermemesi nedeniyle adı geçen tümene gidemeyerek Adana Mıntıkası Komutanlığına tayin edilmiştir. 29 Eylül 1923'te Harp Akademisi Müdür Vekilliğine tayin edilmiştir. 02 Ağustos 1925'de Lehistan Ordusu Manevrasında bulunmak üzere bölgeye gönderilmiştir. 20 Eylül 1925'de 1'inci Tümen Komutanlığına tayin edilmiştir. 30 Ağustos 1926'da tümgeneralliğe terfi etmiştir. 23 Aralık 1926'da Genelkurmay Harekât Dairesi Başkanı olarak tayin edilmiş, daha sonra Genelkurmay 2'nci Başkanı olarak görev yapmıştır. 14 Aralık 1929'da 7'nci Tümen Komutanlığına tayin edilmiştir. 13 Şubat 1931'de 7'nci Kolordu Komutanlığı Vekâletine tayin edilmiştir. 30 Ağustos 1931'de korgeneralliğe terfi etmiş, 17 Eylül 1931'de 7'nci Kolordu Kumandanlığına asaleten atanmıştır. 7'nci Kolordu Kumandanlığını görevini sürdürürken 07 Mart 1935'te vefat etmiştir.

Harp Madalyası sahibi olan Mehmet Kenan Dalbaşar başta 1911-1912 Osmanlı-İtalyan Harbi olmak üzere 1912- 1913 Balkan, 1914-1918 Birinci Dünya, 1919-1922 İstiklâl Harplerinde görev almıştır. Mehmet Kenan Dalbaşar ayrıca Muharebe Gümüş İmtiyaz Madalyası (2 Aralık 1916-Kirmanşah Muharebesinden dolayı), Almanya 2'nci Rütbeden Demir Salip Nişanı (24 Aralık 1916), Kılıncılı 3'üncü Rütbeden Mecidî Nişanı (28 Temmuz 1918), 1401 Numaralı TBMM Takdirnamesi (21 Nisan 1925) ve S18 Numaralı İstiklal Madalyasına (23 Kasım 1926) sahiptir. Almanca ve Fransızca bilen Mehmet Kenan Dalbaşar'ın *Tabiye Meseleleri* ve *Büyük Sevki İdare* adında iki kitabı mevcuttur. *Mecmuayı Askeriye*: 62'de "1925 Lehistan Ordusu Manevraları" isimli bir makalesi yayınlanmıştır. Ayrıca

Büyük Harp'te İran Cephesi ismiyle hazırladığı iki ciltlik eserin birinci cildi de yayınlanmıştır.

7 Mart 1935'te hayatını kaybeden Mehmet Kenan Dalbaşar'ın İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'nda bulunan naaşı 29 Kasım 1988'de Devlet Mezarlığı'na nakledilmiştir.

Ayrıca, Kurtuluş Savaşı'nın diğer kahramanları ile birlikte, 18 Ekim 1983 tarihinde Atatürk'ün manevi himayelerinde

kurulmuş olan **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun** dört bağlı kuruluşundan biri olan **Atatürk Araştırma Merkezi**nin Şeref Üyesi olarak kabul edilmiştir.

Bülent DURGUN

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

MSB Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığı Arşivi İstiklal Harbi Koleksiyonu

İSH Belge No: 1374-103aj;

İSH Belge No: 1374-103aja;

İSH Belge No: 1374-103bg;

İSH Belge No: 1374-103bga.

Askeri Tarih Belgeleri Dergisi 42/96: Türk İstiklal Harbi Sakarya Meydan Muharebesi, Yıl: 1993, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1994.

Askeri Tarih Belgeleri Dergisi 62/131, Yıl: 2013, Genelkurmay Basımevi, Ankara 2013.

GÖRGÜLÜ, İsmet, **On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922**, TTK Basımevi, Ankara 1992.

MSB Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığında bulunan Ferik (Korgeneral) Mehmet Kanan DALBAŞAR'a ait **“Subay Şahsi Dosyası”**

MSB Arşiv ve Askeri Tarih Daire Başkanlığında bulunan Ferik (Korgeneral) Mehmet Kanan DALBAŞAR'a ait **“Tercümei Hal Kayıtları”**

Türk İstiklal Harbi Batı Cephesi Sakarya Meydan Muharebesi ve Sonraki Harekât II. Cilt 5. Kısım 2. Kitap, Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, Ankara 1973.

Türk İstiklal Harbine Katılan Tümen ve Daha Üst Kademelerdeki Komutanların Biyografileri, Genelkurmay ATASE Başkanlığı Yayını, Ankara 1989.

TÜRSAN, Nurettin, **Sakarya Meydan Muharebesinde Mustafa Kemal Paşa'nın Askeri Dehası**, Harp Akademileri Basımevi, İstanbul-Mayıs 1994.

ULUSOY, Mümtaz, **İstiklal Harbi'nde 2'nci Kolordu (1918-1921)**, Yayına Haz. Ahmet Tetik ve Şeyda Büyükcan, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Ankara 2006.

VANDEMİR, Baki, **Türk İstiklal Savaşı'nda Sakarya'dan Mudanya'ya**, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Ankara 2006.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/mehmet-kenan-dalbasar-1888-1935/?pdf=3937> adresinden erişilmiştir